

Úskalí celkové a lokální terapie kortikosteroidy

Hana Matějovská Kubešová, Ondřej Výška, Jiří Nakládal, Jan Matějovský

Klinika interní, geriatric a praktického lékařství LF MU a FN Brno

Kortikosteroidy byly poprvé léčebně využity u nemocných s revmatoidní artritidou a lokálně k úlevě při kožních exantémech. Indikace jejich podání se s prohlubujícími se medicínskými znalostmi rozšířily do bohatého spektra klinických stavů. Při akutní jednorázové aplikaci nemá podání kortikosteroidů žádnou kontraindikaci a je mnohdy život zachraňující. Při léčbě dlouhodobější je nutno brát v úvahu možná rizika nežádoucích vedlejších účinků vyplývajících z podstaty kortikosteroidů jako působků zajišťujících zvládnutí stresových situací, a tedy zvyšující krevní tlak, glykemii, zadržujících tekutiny v organismu, mobilizujících zásoby a rezervy. Při jejich systémovém podávání je tedy nutno očekávat rozkolísání diabetu nebo manifestaci prediabetu, dekompenzaci hypertenze, dyslipidemii, riziko vzniku gastrointestinálních ulcerací vlivem zvýšené acidity, riziko tromboembolických komplikací, negativní ovlivnění psychiky nemocného. Významné je riziko reaktivace tuberkulózy u nemocných s pozitivní anamnézou. Lokální podávání kortikosteroidů je využíváno zejména v pneumologii, alergologii a dermatologii a umožňuje minimalizovat výskyt celkových nežádoucích vedlejších účinků. I toto podání však má své nežádoucí projevy vyplývající z negativního ovlivnění vaziva – tedy atrofie kůže a adnex, atrofie podkožního vaziva včetně jeho funkcí v zachytu a prezentaci antigenu, zhoršení hojení ran. V průběhu podávání kortikosteroidní terapie celkové nebo lokální je nutno zajistit maximální bezpečnost nemocného edukací jeho samotného i jeho pečovatелů a dále důslednějším sledováním parametrů signalizujících nepříznivý vývoj.

Klíčová slova: kortikosteroidy, dlouhodobé podávání, nežádoucí vedlejší účinky, diabetes mellitus, tuberkulóza, imunosuprese.

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:
prof. MUDr. Hana Matějovská Kubešová, CSc., MatejovskaKubesova.Hana@fnbrno.cz
Klinika interní, geriatric a praktického lékařství LF MU a FN Brno, Jihlavská 20, 625 00 Brno

Převzato z: Med. praxi 2020; 17(1): 49–53
Článek přijat redakcí: 13. 7. 2019
Článek přijat k publikaci: 13. 10. 2019